3240

EX
MUSEO
DEL
MONTINO

John Carter Brown.

John Nicholas Brown.

N-3

Vertoogh

By een Lief-hebber des Vaderlants vertoont.

Teghen het ongefondeer-

de ende ſchadelijck fluyten der

vryen handel in

B R A Z I L.

In 't Jaer ons Heeren/ M. DC. XXXVII.

RPICB

ВЫЗОВ

Eerſaeme Goetgunſtige Lief-hebbers.

VOmme U. E.

eens voor te ſtellen/hoe dat de onghefondeerde ſuſtenue der Zeeuwē ende andere buyten-Cameren op 't ſluyten vanden vryen handel/ de Compagnie als participanten niet alleen ſchadelijck is: Waer dat ſulcx volgende de geheele ruyne vande Compagnie int coxt ghevoorzen ſal worden.

Waer zijn conqueſten van Coninckrijcken/ Landen/ Steden en Forten als deſe? wanneerſe door de populatie vande natie des conqueſteurs/niet en worden vaſt gemaeckt / voornaementlijck beſtaende in vrye coop ende handt-wercks-lieden / ofte en ſullen vervallen? wilmenſe met Soldaten ſonder negotie vaſt maken ſoo moeten de middelen des Conqueſteurs met de gagien ende rantſoenen uytgeput werden / want waer een lant vol militaire perſoonen is/ende geen vryе lieden/ ſoo en connen die landen niet gecultiveert worden/ ende ſonder de culture ſoo moetenſe alle die militaire/de coſtelijcke mont-coſten ende gagie/om niet ghеven/ den handel an de Compagnie zijnde/waer ſalmen de Cooplieden vinden/ſullen haer Soldaten met 15 ſtuyvers ter weecke de magazijnen ledich coopen/ ende daer mede de groote geimagineerde proffijten/ ſo ſy ſeggen die Cooplieden genoten hebben/ haer ſelven toebrengen / voorwaer een ſlecht Fondament. Nu iſt haer om de eere te doen/datſe beſitters zijn van groote landen / dat is die Princen die onuytputtelijcke ſchatten hebben/eenen eertijtel.

Waer de Administrateurs van Wednwen en Weesen middelen een Goddelooſe hovaerdye. O gelucksigen Cominck van Spangien die ſo veel geldt geſpendeert hebt om uwe machtighe vloten ende Armeen upt te reden tot recouvrement van deſe treffelijcke Conin ckrijcken/ ende met allen daer op niet en hebt connẽ avanceren /ſ die nu met ſo onvoorſichtige ſuſtenuen den wech geweſen woxt/om ſonder/ofte met weynich coſten wederom tot de Poſſeſſie te geraecken.

De vruchten die nu de conqueſteurs trecken upt die vrye popelatie der natien des Conqueſteurs zijn deſe:

Eerſtelijck zijnſe de Bolwercken ende hoornwercken vande Veſtingen.

Ten tweeden de betaelders vande Soldaten ende guarniſoenen/als zijnde op vrengers vande groote recognitien/ Convoyen vruchten/averyen/deſpens als andere acciſſen ende laſten.

Ten derden haer eenſdeels toelaetende een ſtuyver te winnen. zijnt de trouſte Soldaten / die ſonder gagie ende Kantſoen dienen / ende om hare Capitalen ende vaſte middelen meer gheobligeert zijn/'tbeſte vanden Staet te betrachten/als eenich Officier/ ofte Soldaet.

Ten vierden zijnt die gheene die de platte Landen cultiveren ende van haeren arbeyt de diſmos aenden Staet vrenghen.

Ten vijſden die de verlaetene/ ende door de militaire gheruyneerde ende ghedeſtrueerde landen / ende ingenios met extreme groote Capitalen coopen/repareren ende aent werc vrengen/ende de Compagnie daer van de nopt genotene diſmos/ recognitien/ ende vruchten laeten genieten.

Nu door deſe ick mach wel ſeggen onbedacht ende onvoorſichtige ſuſtenue ende reſolutie/ ſal niet alleen de Compagnie berooft

worden

worden van dese incomsten/maer eyndelijck vande geheele/ ende so ick seggen derf met 'teedel bloedt vande veroverde ende geconquesteerde Coninckrijcken ende Landen.

Bidde wie sal een vry gheboren persoon zijn / die sal connen tot een slave vercocht ofte ten minsten gehouden worden.

Wanneer maer een Coopman int Landt is van wien alles moet gecocht/ende aen wien alles moet vercocht worden/ ende is hy met den faveur van uwe ende sijne goederen / hy siende dat ghy lieden meer condt winnen als een arm cleetjen/ ende den miserabelen cost/sal u datelijc sijne goederen verdielen/ ende de uwe verminderen/ O miserabele resolutie!

De Portugesen verstaen sulcx / voortgaende haer ingenios te willen laeten stille staen/ ende haer inde matten te transporteren/ ende met haer slaven Vrouwen ende kinderen roosjes te planten/ haere farine te maecken / Cattoen tot hare clederen te planten/ Ossen/ Verckens/ Schapen/ hoenders/ ende cleyn Vee acnqueetkende/ haer selven soo als Libros/ ende niet slaefachtich te erneren/dat is een Landt door die besitters ghecultiveert zijnde / dat meest upt hun selven bestaen kan.

Alsser eenichlijc Olye ende wijn comt dat de Portugesen door die continuele troubles wel hebben leeren missen.

Segghen als recht is den Tiran Duc d'Alba omt invoeren vanden thienden penninck/ heeft den Cominck van Spangnien de Nederlanden doen verliesen/ende wanneer wy van alles rekening souden geben wel 50 ten hondert/ ende en connen daer niet noch niet volstaen.

De vyve Cooplieden / als wy ende andere lieden / en zijn wy niet schandelijck geabuseert? seggen vare Reglementen niet dat men de vyve lieden soo sy herrewaerts naer toe wilden / souden versien met de beste commoditept van Hupsen als doenlick wesen soude / ende neffens dien met veel andere schoone beloften meer/hier comende/ en wasser niet een Hous-nest overigh. of ten besten/anders als ick die door singulire vrundschap ende

faveur banden E. Colonel Artifiofcy aen een Camer oft twee geraeckt ben/heeftmen my laeten aenfeggben in corte te deleghe-ren/ waer over hy ghenoostfaeckt is geweeft huyfen te timmeren/ ende fijn pijnelijcke genoten gelucken/int water/ofte ten minften uyt de handt te werpen.

Ende nu fulcx geſchiet is/ comt met fulcke reſolutien te voor-fchijn / en men foeckt ons foo uyt alle onſe ghelegbenthepdt te ſtooten.

Ick beclaege den Doorluchtighen Vorſt Mauritius van Naſ-ſauwen, die hem niet en heeft ontſien/ ſoo ſwaeren perijculeuſen repſe an te nemen/ en als onſen getrouwē Gouverneur Generael int guur ſte vant Winter ſayſoen/ hem ſelven te velde te begeven/ de ſtercke Veſtingh Pavacaon heeft beleghert ende door Godts zegeninge oock verovert/ ende voorts door ſyne Prudentie ende lieftallige bejegeninge/harten ende landen gewonnen/ door deſe jammerlijcke reſolutie/van ſijn apparent progres/ende meeſt ge-luck vande Compagnie ſal worden berooft.

Beclaege deſe hooge ende leege Raeden die door hare Mena-gie ende op alles nau acht neminghe /de Compagnie veel tonnen Gouts toe gebracht hebben/ſo van verballen ingenios/verpach-tinge van veel ſo deſpens als andere laſten/omme alſo niet alleen de Compagnie uyt haere t'achterhept te brengen/ maer haer als Weduwen en Weeſen metter tijt te doen trecken de vruchten van haere ingelepde Capitalen.

Beclaeghe de Participanten/ wiens middelen ende Capitalen int uyterſte perijckel worden geſtelt/ door deſe ongefondeerde ſu-ſtenue ende reſolutie.

Beclaeghe de Neerlanders die deſen ſtaet hebben willen hel-pen vaſt maecken/met 't coopen vande Ingenios/ende de Com-pagnie veel duyſenden daer voor toegeſept hebben/ ende daer be-

neffens

neffens noch veel duysenden daer aen gedaen omme de selve aent maelen te brengen.

Ick beclaege ons die wy vyze Cooplieden heeten/ dat wy om so een cozt ende ons toelachende geluck ons selven in dese moey= ten hebben gesteken/ende genouch geperst ende ghedzonghen sijn geweest/van dit bleck tot een stadt te maken/ende nu dooz dese re= solutie geparst sullen werden 'tlandt te quiteren/want by dese re= solutie en kan den staet niet bestaen / wy en zijn gheen militaire Persoonen die 't eynde daer van verwachten ende uytstaen willen.

Ick beklaghe Weduwen en Weesen die eensdeels uyt goeden nver/anderdeels in een mael te genieten de vzuchten der liefde/ so sy tot 't welvaeren des Vaderlandts ende afbreuck onses alghe= meynnen vyandts haer Capitalen inghelept hebben tot voozde= ringe vande Compagnie.

Eyndelijck beclage ick ons lieve Vaderlandt / waer van een van haer schoonste peerlen dooz so ongefondeerde sustenuen sul= len verloozen gaen.

Gebe ten beslupte de vzienden(sose met een gesont oozdeel wil= len gaen) eens te bedencken als de Poztugesen als Nederlantsche Seignores ende Meesters van de Ingenios niet en verstaen te willen laeten wercken / ende voozts de vzye lieden vertrocken zijnde gelijck als sekerlijck geschieden sal / waer sullen dan haer Negotianten gevonden werden / die haere costelijcke cargasoe= nen coopen sullen:meynnen de Compagnie dat sy genot van desen aenstaende paffa genieten sullen/ alwaert datse alle haer Maga= sijns vol goederen hadden / soo zen connen noch en sullen wy niet toelaeten datse vooz ons vercoopen/ al souden wy vooz negen en e en halve stuyver 'tgeene sy op thien setten/geven/ende over sulcx by ons ghepzactiseert zijnde/ soo sullen ten minsten anderhalf a

twee

-08128-

twee Jaren wachten moeten eerse aent vercoopen sullen comen / by aldient niet al verloozen gaet.

Lieve/ seght my toch die Compagnie twee Jaeren Cargasoens yder van thien a twaelf tonnen gouts / toenemende boven alle de montkosten/equipagien ende costelijcke vzuchten/monterende boven alle gagien/ rupm 30 a 32 tonnen gouts/ende in dito Jaren niet thuys comende int Vaderlandt / ende ontfanghende noch recognitie/noch vzuchten/noch convoyen/ yist insghelijcks bedenckt hoe 't met de Cameren ghestelt sal wesen / die sulcx niet welnemen niet verstaen ken/moet cleyn oozdeel hebben/ ofte met passien ingenomen zijn.

My dunckt 'tis genouch van dese materie/andere sullent yare schzijven/ Sijn Excellentie ende de Heeren Staten vande hooge Raeden geven ons vast goeden moet/ende vermanen ons de couragie niet te verliesen / ende willen t'samen niet twijfelen ofte en sullen op haere Bzieven heel ander advijs becomen.
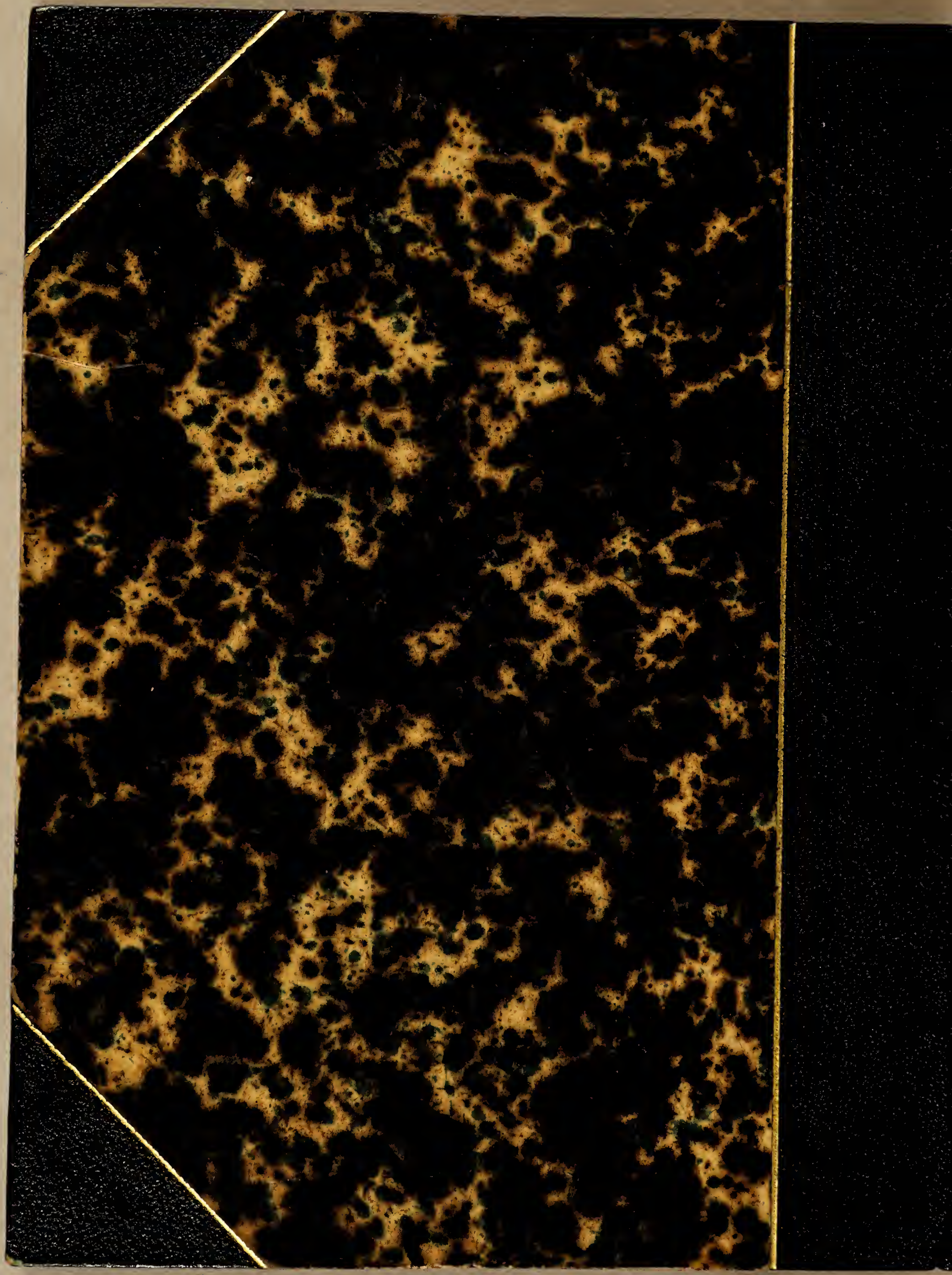
F637
V568